

Nem elég a beruházásra koncentrálni

Az elmúlt évben számos kihívással kellett megküzdenie a mezőgazdasági termelőknek, az állattartóknak. Csak felsorolásszerűen: koronavírus-járvány, az energia, a takarmány és a műtrágya drasztikus drágulása, és végül, de nem utolsó sorban, a klíma változása. Horváth Gábor, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) a főtitkára szerint az árrobbanás következményei fogják a legnagyobb problémát okozni, mégpedig hosszabb távon. Nevezetesen, az a kérdés, hogy lesz-e elegendő forgóeszköz a működéshez?

Az új gazdasági év indításakor árrobbanás kezelése növelte az indulatokat, döntési nehézségeket okozott. Ennek oka, hogy az agrárágazat energiaigényes, és a mezőgazdasági termelők által használt inputanyagok is nagy mértékben függenek az energiától. A főtitkár szerint az árrobbanás okozta feszültségekre üzemi szinten már választ kellett találni, hiszen a műtrágyát meg kellett venni. A tárolókban lévő gabonát vagy értékesítették, vagy a még jobb piaci ár reményében kívánnak az eladásával. A mezőgazdasági termelés azonban nem állhat le. Mivel inputanyagok nélkül nem lehet termelni, az operatív döntéseket már meg kellett hozni, az árak alakulásától függetlenül.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Horváth Gábor: a szükséges forgóeszköz biztosítása kapcsán várhatók a legkritikusabb helyzetek

benne, hogy az eddig kőbe véssett rendszer – miszerint a már elfogadott pályázaton nem lehet módosítani – megváltozik. A kérdés tehát az volt, hogy tegyék lehetővé: ne a tervezett, hanem a tényleges költségeket számolhassák el. A támogatás mértéke ugyanis 20-30 százalékra olvadt az árrobbanás következtében, és emiatt kérdésessé vált, hogy uniós támogatással és a vele járó kötelezettségekkel, valamint a túlzott mértékű bürokrácia mellett érdemes-e megvalósítani a beruházásokat. A változtatás túl nőtt az Agrárminisztérium hatáskörén, de Nagy István elfogadta a MOSZ javaslatát és a kormány elé tárta az ügyet. Decemberben meg is jelent a jogszabály, ami lehetővé tette, hogy a tavaly beadott pályázatokat magasabb árakkal számolják el.

ÚJRA KELL TERVEZNI

Horváth Gábor szerint a kormánynak ez a döntése pozitív és előrelátó, mivel így – minden valószínűség szerint – megvalósulnak a tervezett beruházások – hacsak az árrobbanás másik vetülete közbe nem szól, folytatta a gondolatmenetet a főtitkár. Úgy véli, bizonyos feladatokat újra kell értékelni

az üzemek szintjén. A beruházások megvalósítását még újra lehet gondolni – de hogy az árrobbanás mekkora forgótőkeigényt generál az üzemekben és az ágazatban, az nem döntés kérdése.

Ma már tudják, üzemi szinten mennyivel több tőke lekötését igényelték az őszi munkálatok. Az is tény, hogy az év további időszakára is az árrobbanás okozta magasabb költségekkel kell terveznie az üzemeknek. A forgóeszköz-szükséglet biztosítása azonban nem halasztható – ellentétben az esetleges beruházásokkal –, mert a természet nem vár. Meg kell venni az inputanyagokat, amikből ráadásul hiány mutatkozik.

A technológia ugyanis megköveteli a gazdálkodóktól, hogy – az időjárástól függően – megfelelő időben elvégezzék a szükséges munkálatokat, például kiszórják a nitrogént. Lehet, hogy gépalkatrészeknél is hiány lesz. Ezért fontos volna a készletezés: akkor kell megvenni az alkatrészt is, amikor kapható. De a gazdálkodó csak akkor tudja megvenni a szükséges inputanyagokat vagy alkatrészeket, ha a likviditási helyzete lehetővé teszi.

A mezőgazdaság forgótőkeigénye anynyira megnőtt, hogy a mérlegkészítés időszakában valószínűleg nem lesz könnyű elfogadtatni a tulajdonosokkal. Nem olyan időszak következik, amikor ki lehet venni a nyereséget a cégekből – még akkor sem, ha most kedvező adószabályok vonatkoznak rá. Az állandó likviditást biztosítani kell, hangsúlyozta a főtitkár, mert akkor van fedezet inputanyag-beszerzésre, és akkor lehet kívánni a lehető legjobb értékesítési lehetőséget.

A likviditás biztosításának két módja van. Az egyik, hogy a mérleg készítésekor tartalékokat képeznek, a másik a hitelfelvétel. A bankok szívesen adnak hitelt az ágazat szereplőinek, ám a főtitkár szerint a gaz-

MEGKÉRDŐJELEZŐDÖTT BERUHÁZÁSOK

Az árrobbanásnak legalább két következményéről érdemes beszélni, amelyek problémát jelentettek az utóbbi időben, mondta a főtitkár. Az egyik vetülete a beruházásokhoz kapcsolódik. A MOSZ már múlt év elején jelezte Nagy István miniszternek – és ez ügyben több egyeztetésre is sor került –, hogy az uniós pályázatokon támogatást elnyert beruházások egy része nem kezdődött el, mert az építőipari árak az egébe szöktek. Ez a veszéllyel fenyeget, hogy az ágazat nem tudja teljes mértékben felhasználni az uniós forrásokat, ha a beruházások nem valósulnak meg. Pedig olyan ágazatok beruházásai maradnak el, amelyeknek égető szüksége volna új technológiára a versenyképesség, a hatékonyság megtartása érdekében.

A MOSZ rendhagyó kéréssel fordult a miniszterhez: növeljék a pályázatban megítélt támogatások összegét az áremelkedés okozta különbözettel. A termelők ugyanis nem mondták le a pályázatot, mert bíznak

dálkodók jelentős része nem tudja egy év alatt visszafizetni a felvett forgóeszközhitelt. Ezért bővíteni kell az olyan lehetőségeket, amelyekkel 3-5 évre is elnyújtható a visszafizetés, valamint amelyek kamatkedvezményt és kedvezményes garanciavállalást biztosítanak. Annál is inkább, mert az inflációs nyomás miatt a Magyar Nemzeti Bank restriktív monetáris politikát folytat, ami megnehezíti a forráshoz jutást.

KELL AZ AGRÁRMINISZTERIUM SEGÍTSÉGE

Horváth Gábor számításokkal is alátámasztotta az általa elmondottakat. A 1000 hektáron gazdálkodó kis-közepes üzemekben 1 hektárra jutó folyó költségek 100 ezer forinttal emelkedtek, vagyis 100 millió forinttal nőtte a forgóeszközigényük. Nem valószínű, hogy sok cégnek lesz akkora adózott eredménye, amiből ezt a fedezetet elő tudják teremteni. És ez csak a növénytermesztésre vonatkozik. Ha még állattenyésztési ágazata is van egy gazdaságnak, akkor további 100 ezer forint plusz forgóeszközigénnyel kell számolni. Magyarán, hektáronként 200 ezer forinttal nőttek a költségek, ami 1000 hektárnál 200 millió forint többletforrás-szükségletet jelent. Ezt pedig a gabona rekordmagas ára sem feltétlenül fedezi önmagában.

Ha egy makroszámítást is elvégeztünk – ezt persze nehéz minden gazdálkodó szervezetre általánosítani –, akkor 5 millió hektár szántóföld esetében alsó hangon is 500 milliárd forinttal nőtt a mezőgazdaság forgótőkeigénye.

Ezért kell az Agrárminisztérium segítségét kérni, hogy a forgóeszköz-finanszírozást minden eszközzel támogassa, mivel egyáltalán nem mindegy, hogy mennyi lesz a forgóeszközhitel költsége, illetve hogy miként lehet ahhoz hozzáférni.

A LÉNYEG A FORGÓTŐKE NÖVELÉSE

Horváth Gábor végül megismételte, hogy új gondolkodásra, új szemléletre van szüksége a gazdálkodóknak, mert a következő időszakban a szükséges forgóeszköz biztosítása kapcsán várhatók a legkritikusabb helyzetek. Világossá kell tenni, hogy a gazdálkodás szabadsága a likviditáson múlik, és hogy a forgótőkeigényt ennek megfelelő rangra kell emelni. Ahhoz, hogy megfelelő színvonalon lehessen termelni, a forgótőkét meg kell emelni, mondta végezetül Horváth Gábor.

H. Gy.

Egészségesebb élelmiszereket, méltányosabb árakat

Németország december elején hivatalba lépett agrárminisztere, Cem Özdemir az élelmiszerek és mezőgazdasági termékek a jelenleginél méltányosabb, azaz magasabb árszint elfogadását követeli a fogyasztóktól. „Nem lehet olyan alacsony áron adni az élelmiszereket, hogy tönkremenjenek bele a gazdaságok, korlátozza az állatjóllétet, egyes fajok kipusztuljanak, s hogy szennyeződjön az éghajlat”, mondta a zöldpárti politikus egy, a Bild am Sonntag karácsonyi számában megjelent interjúban.

Kíváncsún lenne, hogy az élelmiszereket ugyanolyan nagyra értékeljék az emberek Németországban, mint az autóikat, fogalmazott Cem Özdemir, megjegyezve, hogy az élelmiszer nem válhat luxuscikké, „de az áruknak markánsabban ki kellene fejeznie az ökológiai valóságot”.

Az irreális árak megszüntetése mellett az új német agrárkormányzat arra törekszik, hogy a jelenlegi 10 százalékról 2030-ra 30 százalékra nőjön a bioművelésű földterületek aránya. Ennek az eléréséhez „az állam vásárlóerejét is fel kell használni”, ami esetben azt jelenti, hogy a közétkeztetést át kell állítani regionális és biotermékek használatára, és ebben magának „az államnak kell példát mutatnia”.

Özdemir a késztermékek összetételének további szigorítását is tervezi az egészségesebb táplálkozás érdekében. A politika túl sokáig hagyatkozott az ipar önkéntes kötelezettségvállalására az egészségtelen élelmiszer-összetevők használatának a csökkentésében, de „ennek most vége; a jövőben az egészségtelen összetevők használatának a mérséklésére vonatkozó célokat kötelezővé tesszük” – fogalmazott az interjúban a német szövetségi agrárminiszter.

Cem Özdemir a napokban egy a Greenpeace, a WWF és a befolyásos német gazdálkodói lobbik képviselőinek részvételével zajlott online konferencián kijelentette, hogy az állatállomány létszámát a földterület méretéhez kell kötni. „Szeretnénk előmozdítani az állattenyésztés átszervezését a klíma fokozottabb védelme érdekében” – mondta, egyben együttműködésre és a közös hang megtalálására szólította fel a sokszor egymással harcoló érdekcsoportokat. „Ezen az átalakuláson csak együtt tudunk úrrá lenni” – tette hozzá az elkötelezetten vegetáriánus miniszter.

Joachim Rukwied, a Német Gazdaszövetség (DBV) elnöke a műtrágya és a gázolaj árának az emelkedését és annak a gazdaságok jövedelmezőségét rontó hatását vetette fel. „A gabona és az olajos magvak termelői ára első pillantásra pozitív hangulatot sugallhat, pedig a bevétel növekedését beárnyékolja a felhasznált műtrágya és energia költségének robbanásszerű emelkedése”, nyilatkozta.

Általánosságban elmondható, hogy a sertésenyésztők helyzete továbbra is „több mint feszült” – mondta Rukwied. A vágósertés és a vágómalac termelői ára „még mindig romokban hever”, és ennek következtében számos gazdaság arra kényszerült, hogy felhagyjon tevékenységével. A 2021. novemberi állatszámllás adatai szerint 23,6 millió sertést tartottak Németországban, ami az utóbbi negyed század legalacsonyabb értéke.

A német szövetségi környezetvédelmi miniszter, Steffi Lemke párttársával, Cem Özdemir agrárminiszterrel csaknem egy időben úgy nyilatkozott, hogy a növényvédőszer-használat további jelentős csökkentését szorgalmazza a mezőgazdaságban. „Nem feltételezem, hogy négy éven belül képesek lennénk teljesen nélkülözni a növényvédő szereket, de jelentős csökkentésre van szükség, ha meg akarjuk állítani a rovarok pusztulását.”

A környezetvédelmi miniszter a mezőgazdaság gazdasági feltételeinek a megváltoztatására szólított fel. „Az előző kormány részvételével, sajnos, az eddigi európai agrárpolitika folytatása mellett döntöttek a következő hét évben – fogalmazott Steffi Lemke. – Sürgősen ki kell lépünk az eddigi egyszerű, ökológiai kompenzáció nélkül kifizetett, területalapú támogatási rendszerből” – mondta. Hozzátette: a „közlekedésilámpa-koalíció” egyik fő feladatának tekinti, hogy a következő négy évben ezt előkészítse.

Juhász Imre